

Відгук

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора, заслуженого
юриста України
Колба Олександра Григоровича
на дисертацію Перепічки Надії Григорівни за темою «Запобігання
кримінальним правопорушенням органами пробації в Україні», подану на
здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081
«Право»**

Дисертація Н. Г. Перепічки є рукописом, який складається з анотації (сторінки 2-8 цієї роботи); списку опублікованих праць за темою дисертації (сторінки 9-10); змісту (сторінки 11-12); переліку умовних скорочень (сторінка 13); вступу (сторінки 14-23), трьох розділів, що містять 10 підрозділів, висновків до кожного із розділів (відповідно: сторінки 102-104; 174-178; 224-229); висновків (сторінки 229-243); списку використаних джерел (сторінки 244-264) та додатків (сторінки 265-298). При цьому загальний обсяг дисертації становить 298 сторінок, із них основний текст займає 230 сторінок.

У вступі дисертації (сторінки 14-23) авторкою наведені аргументи щодо обґрунтування вибору та актуальності теми дослідження (сторінки 14-16), зазначено про її зв'язок з науковими програмами, планами, темами (сторінки 16-17); визначено мету і завдання дослідження (сторінки 17-18); а також об'єкт і предмет (сторінка 18) та методи дослідження (сторінки 18-19).

Крім цього, на сторінці 19 цієї роботи надана інформація про емпіричну базу дослідження; на сторінках 19-22 – про наукову новизну отриманих результатів; на сторінці 22 – про практичне значення отриманих результатів; на сторінках 22-23 – про апробацію матеріалів дисертації та на сторінці 23 - відомості про структуру та обсяг дисертації, тобто авторка у цілому

дотрималась тих формальних вимог, що пред'являються Міністерством освіти і науки (далі - МОН) України до зазначеного структурного елементу (зокрема, вступу) будь-якої дисертації.

Використавши у вступі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження (сторінки 18-19), Н. Г. Перепічка довела актуальність, теоретичне і практичне значення своєї роботи (сторінки 14-23 дисертації).

З формальної точки зору можна констатувати, що авторка даної роботи правильно обрала відповідно до цього мету дослідження, а також визначила її завдання (сторінки 17-18 дисертації).

Беззаперечними можна вважати й визначені здобувачкою об'єкт і предмет даного наукового дослідження (сторінка 18).

Виходячи з отриманих результатів цієї наукової розробки, а також висновків з означеної дисертації, достатніми слід визнати й застосовані у ході її розробки методи дослідження (сторінки 18-19).

У такому ж контексті варто оцінити й зібрані Н. Г. Перепічкою та використані у змісті дисертації й емпіричні матеріали дослідження (сторінка 19).

Важливою також є інформація про апробацію матеріалів даної дисертації (сторінки 22-23).

Як показало вивчення змісту цієї наукової розробки, у цілому відповідає вимогам й визначена Н. Г. Перепічкою структура, обсяг та технічне оформлення даної дисертації.

Оцінка обґрунтованості наукових положень дисертації, їх достовірності та новизни.

Достовірність та наукова обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, що сформульована у науковій роботі Н. Г. Перепічкою не викликають сумніву.

Зазначена оцінка ґрунтується на результатах опрацьованих здобувачкою та використаних у тексті дисертації наукових, навчальних і нормативно-правових джерел (всього 176 найменувань на 21 сторінці) (сторінки 244-264), а

також виведених здобувачкою на цій основі елементів наукової новизни (всього 15 положень) (сторінки 19-22), кожен із яких відображено в певній рубриці, а саме: вперше - 7 науково обґрунтованих результатів свого дослідження; удосконалено – 3 та дістали подальшого розвитку – 5 положень.

Зокрема, вперше дисертанткою запропоновано поняття ресторативної юстиції, як одного із напрямів пробаційної діяльності, сутність якого виявляються у спільному проведенні пробаційних заходів між потерпілим та правопорушником, які полягають в оцінці причин та умов вчинення кримінального правопорушення та їх негативних наслідків, спільному виборі заходів, що були б найбільш сприятливими та ефективними для роботи із суб'єктом пробації (сторінки 19-20).

Крім цього, здобувачкою удосконалено перелік критеріїв до осіб, які можуть проводити реалізацію пробаційних програм і бути залученими як куратори до вимог заходів передбаченою пробаційною програмою до професійних компетентностей (сторінка 21).

Дістали подальшого розвитку авторські положення про необхідність розробки методики усунення криміногенних факторів, що виявляють під час здійснення досудової пробації, з метою запобігання вчиненню особою повторного правопорушення (сторінка 22 дисертації).

Повнота викладу в опублікованих працях положень, висновків і рекомендацій.

Проведений аналіз опублікованих наукових розробок Н. Г. Перепічки показав, що основні теоретичні положення, висновки і рекомендації відображені нею у 10 наукових працях, серед яких: 4 – статті в наукових виданнях України, визнаних фаховими з юридичних наук, 1 стаття, опублікована у науковому виданні іноземної держави (Республіка Польща), яка входить до Європейського Союзу, та у 5 тезах наукових доповідей (сторінки 9-10).

Виходячи з цього, варто визнати, що кількість праць та інших результатів цієї наукової розробки, є достатніми для узагальнення та наукового

обґрунтування вироблених її авторкою положень, висновків, рекомендацій і пропозицій по суті досліджуваної проблематики. При цьому необхідно також зазначити, що всі вказані вище наукові здобутки Н. Г. Перепічки (10 наукових праць) і по формі, і по змісту та об'єму відповідають вимогам МОН України, що пред'являються до кожного окремо взятого виду наукових розробок, та у повній мірі кореспондуються і відображають змістовні положення її дисертації.

Крім цього, вивчення як змісту дисертації, так і опублікованих праць дає підстави стверджувати, що зазначене наукове дослідження Н. Г. Перепічки проведено самостійно, а апробація матеріалів її дисертації (сторінки 22-23) здійснена згідно рекомендацій МОН України на 1 всеукраїнській та 1 міжнародній науково-практичних конференціях, а також 3-х круглих столах, що можна вважати достатнім з огляду оцінки репрезентативності отриманих здобувачкою результатів даного дослідження (сторінки 9-10).

Про наукову новизну та практичну цінність цієї дисертації свідчать також й інші її положення, висновки та пропозиції, що відображені у відповідних розділах і підрозділах.

Зокрема, у **розділі 1 «Уповноважений орган пробації, як суб'єкт запобігання кримінальним правопорушенням в Україні»**, який складається з 3-х підрозділів (сторінки 24-101), до положень, що мають доктринальне та прикладне значення, можна віднести наступні:

1. Висновок здобувачки про те, що погляди науковців щодо поняття «пробація» різняться між собою, а їх наукові публікації з цього питання переважно висвітлюють деякі аспекти правової й організаційної сутності пробації, кримінологічні погляди на пробацію, питання проведення органом пробації соціально-правового дослідження особи та організації процедури примирення між правопорушником і потерпілим від кримінального правопорушення. Саме їх аналіз дозволив переконатися у потребі подальшого ґрунтовного дослідження діяльності органу пробації (підрозділ 1.1 «Сучасний стан наукового дослідження проблеми запобігання кримінальним

правопорушенням уповноваженими органами з питань пробації», сторінка 32 дисертації).

2. Позиція здобувачки відносно того, що покарання у виді позбавлення волі має скоріше каральний, ніж виправний характер. У будь-якому разі, це рідко сприяє виправленню правопорушника. Навпаки, надана товариством довіра у вигляді заміни позбавлення волі альтернативним видом має загальновизнане позитивне значення (сторінка 34-35; підрозділ 1.1 дисертації).

3. Виведена авторкою роботи періодизація становлення інституту пробації в Україні (сторінка 39, підрозділ 1.1 дисертації), а також її етапи (сторінки 50-52; підрозділ 1.1).

4. Авторська позиція дисертантки про те, що пробація не є абсолютно новим революційним шляхом. Пробація – це більш цивілізований процес, що довів свою ефективність в усьому світі саме з точки зору безпеки суспільства та попередження вчинення повторних правопорушень особами, які вже їх вчиняли, забезпечуючи безпеку громади (сторінка 50; підрозділ 1.1).

У свою чергу, у підрозділі 1.2. «Поняття уповноваженого органу з питань пробації як суб'єкта запобігання кримінальним правопорушенням та його роль і місце у системі запобіжної діяльності» (сторінки 52-75 дисертації) до найбільш цінних у теоретичному та практичних аспектах слід віднести такі результати цієї роботи:

а) позиція авторки відносно того, що перелік повноважень органу пробації не є вичерпним, та може визначатись залежно від заходів, що необхідні для забезпечення виправлення суб'єкта пробації, а також виконання інших функцій, визначених відповідно до вимог кримінальної політики (сторінка 56);

б) висновок здобувачки про те, що нині організація діяльності органу пробації є незавершеною, постає проблема також в кримінологічному запобіганні кримінальним правопорушенням, що теж мають не менш вагоме значення при запобіганні подальшим кримінальним правопорушенням (сторінка 56);

в) виведений дисертанткою на сторінці 57 механізм регуляції протиправної поведінки на індивідуальному рівні;

г) визначені авторкою науково обґрунтовані завдання органу пробації (сторінки 60-61);

д) запропоновані дисертанткою зміни до ст. 2 Закону України «Про пробацію» (сторінки 61-62 дисертації);

е) висновок здобувачки відносно того, що серед кримінологів немає єдності у розумінні змісту основної термінології, що вживається у дослідженні зазначеного напрямку діяльності, ми поставили за мету висловити власну думку щодо проблеми дослідження. Зокрема, в кримінологічній науці існують такі сталі терміни, як: «профілактика», «попередження», «припинення», «превенція», «протидія». «Запобігання» як науковий термін було введено у науковий обіг з прийняттям КК України 2001 р (сторінка 66).

Натомість, у підрозділі 1.3. «Зарубіжний досвід запобігання кримінальним правопорушенням органами пробації» (сторінки 75-101 дисертації) у цьому контексті до таких важливих положень даного дослідження можна віднести ті із них, що, зокрема, стосуються позиції дисертантки відносно:

1) схематичного зображення авторкою становлення служби пробації у США (сторінка 78 дисертації);

2) висновку про те, що активне використання допомоги осіб, які раніше самі були суб'єктами програми допоможе більш ефективно виконувати завдання органу пробації та усуне чимало проблем. Зокрема таких, як: бар'єр між засудженим та працівником пробації, недостатнє розуміння становища суб'єкта пробації працівником, що може призвести до неправильного вибору пробаційної програми для особи, недовіра суб'єкта пробації до працівників пробації тощо (сторінка 97);

3) виведених нею основних тенденцій розвитку пробації у зарубіжних країнах (сторінка 100);

4) висновку про те, що система пробації кожної країни відображає свій історико-правовий розвиток, однак мета всіх систем пробації єдина, і полягає вона у тому, щоб повернути у суспільство законслухняного громадянина, не залишити його наодинці зі своїми проблемами, а разом допомогти їх подолати (сторінка 101).

До таких, що витікають із змісту підрозділів, слід визнати в цілому й висновки до розділу 1 (сторінки 102-104 дисертації).

У розділі 2 «Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень та заходи щодо їх запобігання уповноваженими органами з питань пробації в Україні», який складається з 4-х підрозділів (сторінки 105-174), до найбільш цінних у теоретичному та практичних аспектах можна віднести наступні положення дисертації Н. Г. Перепічки, а саме – це:

1. Графічне відображення здобувачкою показників повторних злочинів, які вчиняються засудженими, які перебувають на обліках органів пробації (сторінки 109-114; підрозділ 2.1 «Стан, рівень, детермінанти та інші кримінологічно значущі показники щодо оцінки кримінальних правопорушень, які вчиняються суб'єктами пробації»).

2. Висновок дисертантки про негативні тенденції у динаміці вчинення повторних кримінальних правопорушень особами, що перебувають на обліку уповноважених органів пробації, а також констатація у зв'язку з цим про те, що одним із чинників, які впливають на рівень повторних кримінальних правопорушень, може бути також перехід від мілітаризованої системи уповноважених органів пробації до цивільної (сторінка 116; підрозділ 2.1 дисертації).

3. Позиція авторки про те, що при вивченні кримінальних правопорушень, вчинених особами на стадії здійснення за ними пробаційного нагляду, з метою розкриття причинного комплексу обумовлює необхідність використання системного аналізу багатоступінчастої сукупності причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень (сторінка 123, підрозділ 2.1).

4. Виведені здобувачкою суб'єктивні фактори, що сприяли вчиненню кримінальних правопорушень засудженими, які перебували на обліку органів пробації (сторінка 125; підрозділ 2.1).

5. Висновок дисертантки, що стосується чинників, які можуть негативно впливати на динаміку вчинення правопорушень суб'єктами пробації (сторінки 125-126; підрозділ 2.1)

У підрозділі 2.2 «Особа кримінального правопорушника як суб'єкта пробації та її характеристика» (сторінки 126-133 дисертації), як видається, до найбільш обґрунтованих положень можна віднести наступні:

а) отримані результати щодо особи злочинця, а саме: найбільш криміногенну питому вагу суб'єктів пробації, що вчиняє кримінальні правопорушення та знаходиться на обліку в уповноважених органів з питань пробації становлять особи більш старшого віку. Вік суб'єкта пробації є одним із основних соціально-демографічних факторів, що характеризує його як особистість. З віком пов'язане формування особистості, її життєдіяльності, з віком змінюється соціальний статус особи, її життєва позиція, способи вирішення конфліктних ситуацій і т.д. (сторінка 128);

б) висновок авторки дослідження про те, що у кримінологічній характеристиці особи кримінального правопорушника суб'єкта пробації пріоритетну роль відіграють його соціально-демографічні, соціальні, морально-психічні якості та кримінально-правові ознаки (сторінка 134).

У свою чергу, у підрозділі 2.3 «Запобігання вчиненню кримінальним правопорушенням у виді ухилення засуджених від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі» (сторінки 134-151) найбільш цінними у теоретичному та практичному аспектах можна вважати наступні положення цієї дисертації:

а) зібрані здобувачкою відомості кримінологічного характеру про стан злочинності серед об'єктів пробації (сторінки 135-137);

б) висновок дисертантки про те, що громадські роботи, як один з видів покарання, має на меті не тільки виправлення та ресоціалізацію засудженого, але й передбачає процес запобігання вчинення нових кримінальних

правопорушень як засудженим, так і іншими особами. При цьому обґрунтована необхідність вдосконалення заходів щодо запобігання ухиленню правопорушника від громадських робіт на законодавчому рівні (сторінка 139);

в) встановлена здобувачкою умова, яка сприяє вчиненню повторних кримінальних правопорушень об'єктами пробації, а саме – доведено, що основною складністю в діяльності з організації виконання досліджуваного покарання, як і раніше, залишається залучення засуджених до праці. Це обумовлено тим, що реальні організаційно-правові основи діяльності уповноваженого органу з питань пробації з залучення до праці осіб, засуджених до виправних робіт, навряд чи можуть вважатися досить дієвими (сторінка 141);

г) визначені дисертанткою основні причини вчинення повторних злочинів об'єктами пробації (сторінка 141);

д) сформульоване на сторінці 151 поняття «запобігання органами пробації ухиленню від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі».

У підрозділі 2.4 «Запобігання вчиненню кримінальних правопорушень засудженими, звільненими від відбування покарання з випробуванням, та іншими особами, які є суб'єктами пробації» (сторінки 151-173 дисертації), як видається, до найбільш обґрунтованих положень можна віднести наступні:

1. Вдало використаний здобувачкою у тексті дисертації зібраний нею емпіричний матеріал, мова про який ведеться у відповідному додатку до роботи (сторінки 153-154; 159-160).

2. Висновок дисертантки про те, що нині потребує вирішення питання стосовно затвердження рекомендацій до оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення неповнолітніми. Такі методичні рекомендації повинні враховувати вікові та психоемоційні характеристики осіб, які не досягли 18 років, враховувати всі фактори, що впливали чи впливають на поведінку неповнолітніх осіб до моменту та під час вчинення ними злочину (сторінка 156).

3. Позиція авторки відносно того, що найчастішою причиною вчинення особами кримінальних правопорушень є наявність у них прокримінального

мислення, що доволі часто закладається ще з ранніх років. Це може бути пов'язано перш за все із перебуванням особи у неблагополучній сім'ї, де з дитинства закладаються хибні погляди на суспільство, правопорядок і на спосіб життя загалом (сторінка 160).

4. Висновок здобувачки про те, що сьогодні потребують вирішення низка питань, які пов'язані з реалізацією програм наглядової пробації в Україні, а саме: вдосконалення нагляду і контролю; затвердження рекомендацій до оцінки ризиків; розробка методичної бази тощо (сторінка 161).

5. Запропонований авторкою алгоритм дій, спрямованих на протидію рецидивній злочинності (сторінка 173).

Такими, що у цілому витікають із змісту підрозділів та відображають у загальному сутність проблем, які визначені у їх назвах, можна вважати й висновки до розділу 2 (сторінки 174-178 дисертації).

У розділі 3 **«Основні напрями і шляхи удосконалення запобігання кримінальним правопорушенням уповноваженими органами пробації в Україні»**, який складається з 3-х підрозділів (сторінки 179-224), до найбільш цінних у теоретичному та практичних аспектах можна віднести наступні положення дисертації Н. Г. Перепічки, а саме – це:

1. Позиція здобувачки, викладена нею у підрозділі 3.1 **«Здійснення кримінологічної експертизи щодо чинних законодавчих та підзаконних нормативно – правових актів, які регламентують повноваження органів пробації у сфері запобігання кримінальним правопорушенням»** (сторінки 179-195), про те, що стосується системоутворюючих ознак, які складають зміст поняття **«кримінологічна експертиза»** (сторінки 181-182).

2. Висновок дисертантки про те, що здійснення кримінологічної експертизи нормативно-правових актів, які регулюють чинне законодавство України інколи не відповідають сучасним вимогам сьогодення через постійні потреби внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів експертного забезпечення сучасної кримінологічної політики. Водночас дослідження проблемних питань полягає щодо становлення самого інституту пробації в

Україні, а саме у здійсненні кримінологічної експертизи нормативно-правових актів, що потребують його вдосконалення. Нині залишається значна кількість проблем для вдосконалення цього інституту (сторінка 184; підрозділ 3.1).

3. Визначені авторкою пріоритетні завдання, які стосуються досліджуваної проблематики та потребують вирішення (сторінки 184-185; підрозділ 3.1).

4. Позиція дисертантки відносно того, що поняття чіткого визначення постпенітенціарної адаптації в Україні досі не має. Зокрема, передбачена Законом України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» визначена велика кількість учасників процесу постпенітенціарної адаптації (сторінка 189; підрозділ 3.1).

5. Науково обґрунтована пропозиція здобувачки про необхідність визначення поняття «постпенітенціарна адаптація» у ст. 2 Закону України «Про пробацію» та відповідно доповнення її пунктом 9 у такій редакції: «Постпенітенціарна адаптація – це сприяння та належне повернення особи, яка звільнилась з місць позбавлення волі до соціуму» (сторінка 190; підрозділ 3.1).

6. Сформульоване авторське поняття «ресторативної юстиції» (сторінки 192-193; підрозділ 3.1).

7. Пропозиції здобувачки щодо приведення нормативно-правових актів України до європейських стандартів з питань пробації (сторінки 192-193; підрозділ 3.1)

У свою чергу, у підрозділі 3.2. «Удосконалення організаційно-правових засад діяльності органів пробації, а також професійної підготовки їх персоналу – як перспективні напрями підвищення рівня запобігання кримінальним правопорушенням цими суб'єктами» (сторінки 195-209) до таких, що мають теоретико-прикладне значення, можна віднести наступні положення цієї дисертації:

а) визначений дисертанткою перелік найбільш проблемних питань, що потребують вирішення в діяльності органів пробації України (сторінка 199);

б) запропонований авторкою алгоритм освітньої діяльності для забезпечення планованої моделі пробації (сторінки 200-201);

в) висновок здобувачки відносно того, що пробаційна робота є спеціалізованим аспектом соціальної роботи, що відповідно зумовлює необхідність наявності у персоналу пробації кваліфікації та відповідної освітньої підготовки (сторінка 204);

г) позиція дисертантки, що стосується навичок, якими повинен володіти персонал служби органу пробації (сторінки 206-208).

Натомість, у підрозділі 3.3. «Підвищення рівня взаємодії уповноважених органів з питань пробації з іншими суб'єктами запобігання кримінальним правопорушенням – як один із шляхів удосконалення їх діяльності» (сторінки 210-224) до найбільш цінних у теоретичному та практичному аспектах можна віднести наступні результати даного дослідження:

1) сформульоване авторкою поняття «взаємодія органів пробації із правоохоронними органами, іншими органами та організаціями» (сторінка 212 дисертації);

2) виведені дисертанткою основні форми взаємодії органів пробації із правоохоронними органами, іншими органами та організаціями (сторінки 213-214 дисертації);

3) позиція здобувачки відносно того, що взаємодія пробації з іншими правоохоронними органами в запобіганні кримінальним правопорушенням повинна бути направлена на зміцнення законності і правопорядку, запобігання та профілактику правопорушень і кримінальних правопорушень особами, засудженими без ізоляції від суспільства (сторінка 217 дисертації);

4) висновок авторки, що деталізованої процедури взаємодії органу пробації з іншими суб'єктами Законом України «Про пробацію» та іншими нормативно-правовими актами поки що не передбачено, а це призводить до відсутності узгодженості дій між вказаними суб'єктами під час здійснення пробаційної діяльності (сторінка 221 дисертації);

5) науково обґрунтована пропозиція дисертантки щодо доцільності прийняття спільного наказу (так званої міжвідомчої інструкції), що стосувався б регламентації взаємодії уповноваженого органу з питань пробації України з Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, Державною міграційною службою України, судами та установами виконання покарань у запобіганні кримінальним правопорушенням, що вчиняються суб'єктами пробації (сторінка 222 дисертації).

Такими, що у цілому витікають із змісту підрозділів та відображають у загальному сутність питань, які визначені у їх назвах, можна вважати й висновки до розділу 3 (сторінки 224-229).

У цілому такими, що у певній мірі відповідають вимогам МОН України, можна визнати й висновки по цій науковій розробці (сторінки 229-243).

Відповідно до формальних вимог МОН України, оформлено здобувачкою і список використаних у цій дисертації джерел (всього 176 найменувань на 21 сторінці) (сторінки 244-264).

У даній дисертації є, крім цього, відповідні 8 додатків (сторінки 265-298).

Разом з тим, варто зазначити, що у дисертації Н. Г. Перепічки є ряд дискусійних та спірних положень, рекомендацій і висновків, які виявлені у ході вивчення цієї роботи та мають стати одним із елементів предмету її захисту і зобов'язують здобувачку навести додаткові аргументи з приводу своєї позиції по суті проблематики, а саме:

1. На сторінці 22 своєї роботи здобувачка веде мову про практичне значення здійсненого нею дослідження, проте жодної інформації про впровадження його результатів у нормотворчу діяльність з цього приводу не надела.

У той самий час, у тексті цієї наукової розробки дисертантка запропонувала низку науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення правових засад та практики діяльності органів пробації запобігання кримінальним правопорушенням, які можна було б впровадити у

законодавчу сферу України, від чого її робота тільки б виграла у сенсі її презентабельності та прикладної значущості.

2. По кожному розділу дисертації авторка зробила відповідні висновки (відповідно: сторінки 102-104; 174-178; 224-229).

Поряд з цим, якби при їх формулюванні вона чітко вказала б, які конкретно результати вона отримала у ході дослідження, що, зокрема сформулювала, встановила, довела тощо, як це зроблено нею у загальних висновках по дисертації, то по формі і по змісту зазначені висновки носили б більш видимий характер та практичний аспект. Більш того, здобувачці варто було б здійснити нумерацію цих висновків та привести до кількості підрозділів, з яких сформовані відповідні розділи.

3. У підрозділі 1.1. «Сучасний стан наукового дослідження проблеми запобігання кримінальним правопорушенням уповноваженими органами з питань пробації» (сторінки 24-52 дисертації) здобувачці варто було б розмістити інформацію про застосовану нею методологію розробки предмета своєї дисертації, що дало б їй можливість не тільки уникнути методологічних помилок у тексті дисертації, але й підвищити рівень презентабельності отриманих результатів дослідження. Зокрема, саме через цю прогалину авторка не сформулювала окремий підрозділ, який би співпадав з назвою її роботи та предметом дослідження, а саме: «Запобігання кримінальним правопорушенням органами пробації в Україні».

З цих самих міркувань, здобувачці слід було б підійти до визначення кількості елементів наукової новизни (сторінки 19-22) та кількості загальних висновків по дисертації (сторінки 229-243), які мали б співпадати з кількістю визначених завдань та підрозділів роботи (тобто 10).

4. У роботі здобувачка сформулювала низку авторських визначень, які мають практичне та теоретичне значення («запобігання органами пробації ухиленню від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі» (підрозділ 2.3; сторінка 151); «ресторативна юстиція» (підрозділ 3.1; сторінка 192); «взаємодія органів пробації» (підрозділ 3.3; сторінка 212); тощо), але не

здійснила аналіз їх системоутворюючих ознак, що важливо з огляду оцінки отриманих результатів дослідження.

Більш того, такий підхід дисертантки тільки підвищив би рівень презентабельності даної наукової розробки.

5. У підрозділі 2.3 «Запобігання вчиненню кримінальним правопорушенням у виді ухилення засуджених від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі» (сторінки 134-151) авторці дисертації варто було б розкрити питання запобіжної діяльності за класичною «формулою», яка виведена в кримінології, а саме: довести, які заходи слід здійснювати у цьому сенсі на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному (віктимологічному) рівнях, що дало б їй можливість більш предметно сформулювати авторські пропозиції з цього приводу та презентувати отримані результати свого дослідження у виді відповідних елементів наукової новизни.

Аналогічний підхід здобувачці слід було б застосувати й при розкритті питань, що склали предмет дослідження у підрозділі 2.4 «Запобігання вчиненню кримінальних правопорушень засудженими, звільненими від відбування покарання з випробуванням, та іншими особами, які є суб'єктами пробації» (сторінки 151-173).

Проте, не дивлячись на вказані вище зауваження, слід констатувати, що вони носять теоретико-пізнавальний та рекомендаційний характер **і суттєвого впливу на отримані в ході даного дослідження результати не мають**, як, власне, і в цілому **не впливають** на високий рівень проведеного здобувачкою наукового пошуку.

Висновок: дисертація Перепічки Надії Григорівни «Запобігання кримінальним правопорушенням органами пробації в Україні», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є:

1. Завершеним особистим рукописом, у якому вирішено наукове завдання, що склало зміст предмету даного дослідження.

2. Відповідає спеціальності 081 - «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її авторка – Перепічка Надія Григорівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 - «Право» за спеціальністю 081 - «Право».

Офіційний опонент:

професор кафедри кримінальної юстиції

Державного податкового університету

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України

Олександр КОЛБ

